

Posudek vedoucího diplomové práce

Zdeněk Mazač: Měsícovité podstavce pozdní doby bronzové a starší doby železné v Čechách a jejich postavení v evropském kontextu. Ústav pro archeologii FF UK, Praha 2015. 240 stran textu, z toho seznam literatury 149-172, katalog str. 181-240. 91 obr. a 14 tab. v textu, 31 obrazových tabulek kreseb nálezů (Příl. 1-31), soupisová tabulka (Příl. 32, str. 272-285).

Tzv. měsícovité idoly patří do okruhu movitých archeologických nálezů, kterému se tradičně a dnes již mírně posměšně říká „kultovní předměty“. Současná archeologie si uvědomuje, že paušální zařazení předmětů nejasné funkce do neprofánní sféry je zjednodušující, nijak se tím však ke správné interpretaci jednotlivých druhů těchto nálezů neblíží.

Práce Zdeňka Mazače je klasickou ukázkou analytické studie, jejíž forma vykristalisovala v pravěké archeologii v období pozitivistické analýsy v poslední třetině 19. století. Jejím cílem je popsat a utřídit známé nálezy určitého druhu, souhrnně posoudit jejich nálezové kontexty a poskytnout přehled o dosavadních názorech s rozбором pravděpodobnosti předložených hypotéz ve světle shromážděných údajů o těchto nálezech. Pro práci s artefakty, jejichž kontext a význam nám nemohou osvětlit jiné druhy soudobých pramenů, je tento druh odborného pojednání důležitý a nenahraditelný, kvůli pracnosti se však v poslední době vyskytuje stále vzácněji.

Přítom je tato práce u nás průkopnickou, protože o měsícovitých podstavcích se v české pravěké archeologii běžně hovoří a učí, nebyly však moderně systematicky zpracovány a vyhodnoceny. Z. Mazač se toho ujal v maximální hloubce a v nejširším evropském kontextu – jinak by to nemohlo vést k použitelnému výsledku. Jednoznačně formuloval a doložil relevantní prvky a linie celé problematiky, posunul a vymezil východiska dalšího výzkumu, a předložil tak cenný příspěvek české archeologie celoevropskému bádání, který by měl být brzy zpřístupněn minimálně v českém vydání.

Práce má logické členění, obsahuje náležitosti odborného pojednání. Autor postupuje od definic a terminologie (již volba jednotného výrazu, kterým budou studované nálezy v celé práci označovány, nebyla snadná) přes kritiku pramenů ke geografickému a chronologickému vymezení (rozšíření podstavců) k podrobnému analytickému popisu podstavců, jehož výsledkem je návrh klasifikace, který pokládám za solidní, přiměřený a v praxi použitelný. Vedle tvaru a výzdoby se autor věnoval také materiálu a technologii, přičemž práci obohatil vlastními experimenty. Následuje rozbor výskytu podstavců v různých druzích nálezového prostředí s ohledem na rozdíly ve formě, rozměrech, stavu dochování. Nejočekávanější částí práce je pak přehled hypotéz, v němž se autor úspěšně zorientoval v názorech na smysl a účel podstavců, posoudil je a vyslovil k interpretaci vlastní úvahy a podložené názory. Oceňuji systematický přístup a precizní zpracování, u předmětu takto problematické povahy a tak širokého časového a územního rozptylu to pokládám za nezbytné.

Soupis literatury na 24 stranách je na soudobou diplomovou práci neobvykle, s ohledem na téma však zcela přiměřeně rozsáhlý a zahrnuje odpovídající spektrum publikací. Je rozdělen na Literaturu a Webové zdroje. Citace odpovídají standardu AR (pouze některé citační odkazy v popiscích obrázků a seznamu vyobrazení nedopatřením nejsou kursivou). Po stránce jazykové má práce vysokou úroveň. Práce je prosta pravopisných i jazykových chyb, překlepů apod. Formální a grafická úprava textu i vyobrazení je profesionální.

Předložená práce podle mého názoru překračuje nároky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou výborně.

V Praze dne 8. srpna 2015

PhDr. Mgr. Zuzana Bláhová, Ph.D.